

**PLAŻOWY
PODREČZNIK**

ROŚLINY

Wydmuchrzyca piaszkowa
Piaskownica zwyczajna
Mikołajek nadmorski
Kocanka piaszkowa
Trawa morska
Morszczyń pęcherzykowy
Widlik zaostrozony
Sałata morska

MAŁŻE

Małgiew piaszkołaz
Sercówka
Rogowiec bałtycki
Omulek jadalny

SKORUPIAKI

Pąkla niespodziewana
Zmieraczek plażowy
Krabik amerykański
Garnela pospolita
Krewetka atlantycka
Krewetka bałtycka

RYBY

Płoc
Ciernik
Iglicznia
Wężynka
Kur diabeł
Okoń
Tobiasz/dobijak
Babka bycza
Babka mała
Babka czarna
Stornia
Gładzica
Skarp

PTAKI

Krzyżówka
Edredon
Lodówka
Nurogęś
Perkoz dwuczuby
Kormoran
Sieweczka obroźna
Biegus zmienny
Śmieszka
Mewa siwa
Mewa srebrzysta
Mewa siodłata
Rybitwa czubata
Rybitwa rzeczna
Nurzyk
Alka

SSAKI

Foka szara
Foka pospolita
Foka obrączkowana
Morświn

Wydmuchrzyca piaskowa *Leymus arenarius*

Rys. C. Wójcik

Fot. B. Abramowicz, Ciężka

Występowanie

Spotkasz ją na wydmie przedniej (inicjalnej), czyli załążku wydmy lub wydmie białej (kolejne stadium).

Cechy charakterystyczne

Jest byliną, co oznacza że co roku odradza się z części podziemnych. Jej źdźbła są bladoniebiesko-zielone i grube. Może osiągnąć wysokość 70-100 cm, maksymalnie do 130 cm. Na wydmie inicjalnej rośnie w pojedynczych kłosach, na wydmie białej tworzy duże, zwarte kępy. Dobrze znosi zasypywanie piaskiem jak i odsłanianie korzeni. System korzeniowy umacnia piasek i dzięki temu powstaje wydma. Kwitnie od maja do sierpnia. Współwystępuje z trawą — piaskownicą zwyczajną. Dobrze rośnie zarówno na piaskach, jak i w wilgotnej glebie w miejscach zacienionych.

Ciekawostki

Wydmuchrzyca piaskowa zawiera dużo celulozy, hemicelulozy i lignin, co czyni ją odporną na uszkodzenia mechaniczne takie jak wiatr, rzadko się łamie. Znosi silne zasolenie gleby. Rośnie nawet tam, gdzie podsiąka słona morska woda. Jako pierwsza zasiedla wydme, akumuluje piasek i kiedy wydma jest wyższa może na niej wyrosnąć piaskownica zwyczajna.

Zagrożenia

Zadeptywanie i śmiecenie

Status ochronny

Nie jest objęta ochroną.

Piaskownica zwyczajna *Ammophila arenaria*

Rys. C. Wójcik

Fot. R. Afronowicz-Cieślak

Występowanie

Roślina rozpowszechniona na wydmach. Spotkasz ją na wydmie przedniej (inicjalnej), czyli załączku wydmy lub wydmie białej (kolejne stadium).

Cechy charakterystyczne

Jest byliną, co oznacza że co roku odradza się z części podziemnych. Żyje kilka lat. Jej źdźbła są zielone. Może osiągnąć wysokość do 120 cm. Na wydmie inicjalnej rośnie w pojedynczych kłosach, na wydmie białej tworzy duże, zwarte kępy. Razem z wydmuchrzycą piaskową stabilizują wydmy. Kępy piaskownicy zatrzymują i akumulują piasek. Jest wysoce światłolubna i dobrze znosi gwałtowne zmiany temperatur. Kwitnie od czerwca do sierpnia.

Ciekawostki

Piaskownica zwyczajna bardzo dobrze znosi niemal całkowite zasycenie piaskiem, a najlepiej od dowieznej strony wydmy.

Zagrożenia

Zadeptywanie, śmiecenie.

Status ochronny

Brak

Mikołajek nadmorski *Eryngium maritimum*

Rys. C. Wójcik

Fot. M. Ross

Występowanie

Na wybrzeżach Europy, Azji Mniejszej, Afryki Północnej i Morza Śródziemnego. Spotkasz go na wydmie białej i przedniej.

Cechy charakterystyczne

Jest byliną, co oznacza że co roku odradza się z części podziemnych. Żyje nawet 30 lat. Może osiągnąć wysokość do 100 cm, a ukorzenie sięga 3-5 m. Roślina produkuje wosk, który chroni ją od upału. Najczęściej rozmnaża się przez kłaczka. Jest biegaczem wydmowym. Zasuszony kwiatostan może toczyć się po piasku i rozsiewać nasiona lub unosić kilka dni na powierzchni wody i rozsiać się w nowym miejscu. Rozmnaża się głównie wegetatywnie.

Ciekawostki

W dawnych czasach był wykorzystywany w ziołolecznictwie, spożywano też jego liście i kłaczka. Jest spokrewniony z selerem.

Zagrożenia

Ekspansja róży pomarszczonej, zadeptywanie, intensywna turystyka i zabudowywanie obszarów nadmorskich.

Status ochronny

W Polsce jest objęty ochroną ścisłą.

Według IUCN jest to gatunek najmniejszej troski - LC.

Kocanka piaskowa *Helichrysum arenarium*

Rys. C. Wójcik

Fot. M. Antonowicz - Czysta

Występowanie

Występuje w Europie środkowej i wschodniej i Azji. Rośnie na wydmie szarej i na wydmach śródłądowych. Spotkasz ją też na suchych łąkach, murawach, nieużytkach i w borach sosnowych.

Cechy charakterystyczne

Jest byliną, w całości wełnisto owłosioną. Dorasta do 10-30 cm, rzadko 50 cm. Jest dosyć pospolita na niżu i na wydmach. Razem z m.in. mietlicą piaskową, szczotlichą siwą, jasińcem piaskowym i kilkoma gatunkami mchów i porostów tworzy zespół murawy napiaskowej. Kwitnie od lipca do października. Kwiaty są zapylane przez owady a owoce rozsiewane przez wiatr.

Ciekawostki

Jest rośliną leczniczą. Surowcem zielarskim są kwiatostany. Człowiek wykorzystuje je od starożytności m.in. w schorzeniach wątroby.

Zagrożenia

Zagrożenie wynikające z niekontrolowanego i intensywnego zbierania roślin z naturalnych siedlisk w celach leczniczych

Status ochronny

W Polsce jest objęta częściową ochroną prawną

Trawa morska *Zostera marina*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Adamski

Występowanie

Powszechnie występuje w Atlantyku i Pacyfiku. Jest to jedyny gatunek trawy morskiej, który występuje aż po koło podbiegunowe. Rośnie w wodach osłoniętych: płytkich zatokach, ujściach rzek i słonych lagunach. Porasta piaszczyste i muliste dno do głębokości 5-10 m.

Cechy charakterystyczne

Jest rośliną naczyniową, nie glonem, wysoka na 30-50 cm. Wyjątkowo do 2 m. Roślina wieloletnia, wykazuje sezonowe zmiany w rozwoju liści — długie liście występujące latem są zastępowane przez krótsze, wolno rosnące liście zimą. Pełni bardzo ważną rolę w środowisku, dając schronienie wielu organizmom — małym skorupiakom, ślimakom, sercówkom i młodym omułkom. W łąkach trawy morskiej ryby przystępują do tarła. Jest bezpiecznym miejscem życia igliczni i wężytki.

Ciekawostki

Liście i kłęczka mają puste przestrzenie, które ułatwiają im unoszenie w wodzie. W Bałtyku trawa morska nie rozmnaża się drogą płciową, rozmnażanie odbywa się poprzez kłęczka.

Zagrożenia

Dewastacja dna morskiego, trałowanie, zakwity sinic zabierające światło.

Status ochronny

Według IUCN jest to gatunek najmniejszej troski (LC).
W Polsce jest objęty ochroną ścisłą.

Morszczyń pęcherzykowaty *Fucus vesiculosus*

Rys. C. Wójcik

Fot. M. Koss

Występowanie

Występuje w Atlantyku, w wodach przybrzeżnych zatok, ale i na otwartym wybrzeżu na skalistym podłożu. Stanowi schronienie dla małych skorupiaków.

Cechy charakterystyczne

Jest brunatnicą, brązowym glonem. Żyje 4-5 lat. Dorasta do 1 m wysokości. Rozradza się od maja do czerwca oraz ponownie od września do listopada. Nie musi być przytwierdzony do podłoża, może unosić się na powierzchni wody. Z polskich wód zniknął w latach 90-tych. Od kilku lat można go ponownie zaobserwować.

Ciekawostki

Morszczyń żyjący w bardziej otwartych wodach, gdzie falowanie wody jest intensywniejsze, nie ma pęcherzy na plesze i jest niewielkich rozmiarów. Sądzi się, że brak pęcherzy ułatwia glonowi pozostanie w podłożu.

Zagrożenia

Zbyt mała przejrzystość wody spowodowana procesem eutrofizacji.

Status ochronny

W Polsce objęty jest ochroną ścisłą na podstawie przepisów krajowych.

Widlik zaostzony *Furcellaria lumbricalis*

Rys. C. Wójcik

Fot. P. Bałazy

Występowanie

W Europie od północnej Norwegii do Zatoki Biskajskiej, punktowo w Morzu Śródziemnym. Wymaga twardego, stałego podłoża, może też unosić się na powierzchni morza - tzw. plechy wolno pływające nawet dużych rozmiarów. Rośnie w zacisznych lagunach i półosłoniętej strefie brzegowej.

Cechy charakterystyczne

Widlik jest krasnorostem tzn. czerwonym glonem. Głony inaczej organizmy plechowe nie wytwarzające tkanek ani organów. To znaczy, że nie mają korzeni, łodyg, liści i kwiatów, ale ich plecha może je przypominać. Dorasta do 30 cm wysokości. Rośnie na głębokości 12 m, ale w zimnych, bardzo przejrzystych wodach nawet na 30 m. Tworzy środowisko do życia dla bezkręgowców i miejsce rozrodu ryb. Rozradza się zimą. Obecne częste obserwacje widlika są pierwszymi od 45 lat. Rejon klifu w Orłowie to jedno ze stałych miejsc występowania tego gatunku. Obecnie w Zatoce Puckiej jest coraz więcej stanowisk tego glona. Świadczy to o poprawie czystości wód Bałtyku.

Ciekawostki

Widlik zaostzony stanowi źródło karotenu. Substancji dodawanej do żywności i kosmetyków.

Zagrożenia

Jest wrażliwy na zanieczyszczenia wody.

Status ochronny

W Polsce jest objęty ochroną ścisłą.

Sałata morska *Ulva lactuca*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występuje w wodach słonych i słonawych. Rośnie na podłożu kamienistym, piaszczystym, mulistym. Żyje w strefie przybrzeżnej i trochę poniżej. Jest gatunkiem kosmopolitycznym.

Cechy charakterystyczne

Jest to zielony glon o rozłożystej plesze, rośnie do 30 cm wysokości i szerokości 15 cm. W osłoniętych zatokach, oderwana od dna sałata morska, rośnie dalej dryfując przy powierzchni morza.

Ciekawostki

Sałata morska jest bogata w mikro i makroelementy, spożywa się ją w Japonii.

Zagrożenia

Nie jest zagrożona.

Status ochronny

brak

Małgiew piaskoław *Mya arenaria*

Rys. C. Wójcik

Fot. P. Bałazy

Występowanie

Pochodzi z atlantyckich wybrzeży Ameryki Północnej. Zamieszkuje piaszczyste i muliste dno morskie do głębokości nawet 190 m. Żyje zakopany w osadzie. Im starszy, a co za tym idzie większy małż, tym głębiej jest się w stanie zakopać. Dorosłe osobniki nawet na 40-50 cm.

Cechy charakterystyczne

Największy małż występujący w Bałtyku—wielkość muszli: 7 cm. Żyje w wodach o różnym stopniu zasolenia 4-35 PSU. Znosi również okresowe braki tlenu i zanieczyszczenia. Rozradza się późną wiosną. Miejscami tworzy bardzo liczne populacje. Jest filtratorem, dzięki długim syfonom pobiera cząsteczki zawiesiny z wody. U dorosłych osobników syfony nie mieszczą się w muszli.

Ciekawostki

Młode piaskołazy dzięki niciom bisiorowym przyczepiają się do roślinności lub innych obiektów. Mają zbyt krótkie syfony, żeby zakopać się w piasku.

Małgwie są bardzo ważnym źródłem pożywienia dla zimujących kaczek: lodówki i markaczki. Jest gatunkiem obcym, poinwazyjnym w naszych wodach.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

Nie jest objęta ochroną.

Sercówka bałtycka *Cerastoderma glaucum*

Rys. C. Wójcik

Fot. P. Balazy

Występowanie

Występuje powszechnie wzdłuż wybrzeża europejskiego i Północnej Afryki, w Morzu Śródziemnym, Czarnym i Kaspijskim. Żyje na piaszczystym dnie, najchętniej i najliczniej w osłoniętych zatokach o wodach słonawych i słonych.

Cechy charakterystyczne

Jest najpopularniejszym gatunkiem małża w polskich wodach. Długość skorupki to 3 cm. Żyje do 4 lat. Rozradza się od maja do lipca. Jest bardzo odporna na zanieczyszczenia. Jej ulubiony pokarm stanowią okrzemki.

Ciekawostki

Młode sercówki chętnie wspinają się po roślinach. Starsze żyją bezpośrednio na dnie. Zmianę siedliska można zaobserwować po zabarwieniu muszli, która na początku jest cała brunatna, a następnie tylko w części, która jest zagłębiona w dnie.

Zagrożenia

Młode sercówki bardzo źle znoszą niedobór tlenu. Za to dorosłe sercówki są w stanie przeżyć 84 godziny w wodzie bez tlenu.

Status ochronny

W Polsce jest objęta częściową ochroną.

Rogowiec bałtycki *Macoma balthica*

Rys. C. Wójcik

Fot. P. Kendzierski

Występowanie

W wodach przybrzeżnych strefy umiarkowanej i arktycznej północnego Atlantyku i Pacyfiku. Jest powszechnym mieszkańcem wód Europy północno-wschodniej i morza Północnego. Preferuje muliste dno do głębokości 66 m, a piaszczyste do 30 m.

Cechy charakterystyczne

Jest gatunkiem małża. Średnica ciała nie przekracza 2 cm. Muszla stanowi szkielet zewnętrzny i w przypadku tego gatunku jest delikatna. Najczęściej barwy białej, różowej, żółtej lub szarawej. Czuje się dobrze w wodzie o najróżniejszym stopniu zasolenia. Żyje 12 lat. Jest filtratorem. Rozród odbywa się dwa razy w roku. Jest głównym pokarmem storni oraz kaczek.

Ciekawostki

Może żyć na głębokości aż 180 m. Takie osobniki dożywają nawet 30 lat.

Zagrożenia

Źle znosi zanieczyszczenie wody metalami ciężkimi i węglowodorami.

Status ochronny

Nie jest objęty ochroną.

Omulek jadalny *Mytilus edulis*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Dąbnińska

Występowanie

Jest gatunkiem kosmopolitycznym. Preferuje skaliste i kamieniste dno do 50 m głębokości.

Cechy charakterystyczne

Musze mają czarny lub brązowy kolor i długość do 5,5 cm. Żyją do 6 lat. Przytwierdza się do powierzchni nicią bisiorową, która jest złożona głównie z kolagenu i bardzo wytrzymała. Omułki łączą się nią również między sobą i żyją w skupiskach. Są filtratorami. Żywią się sinicami i okrzemkami. Omulek stanowi ważne źródło pokarmu dla ryb, szczególnie płastug i zimujących ptaków: kaczek i łysek. Jest rozdzielnopłciowy, rozradza się od maja do września.

Ciekawostki

Młode omułki potrafią znakomicie pełzać za pomocą nogi. Nie zakopują się w osadzie, żyją na roślinach.

Zagrożenia

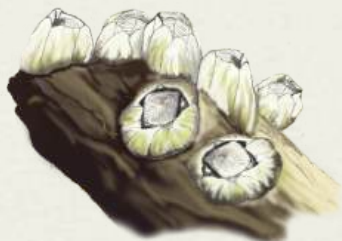
Brak

Status ochronny

Nie jest objęty częściową ochroną.

Pąkla niespodziewana *Amphibalanus improvisus*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Adamski

Występowanie

Pochodzi z Ameryki Północnej, Porasta różne obiekty — kamienie, budowle hydrotechniczne i inne organizmy np. omułki jadalne, duże glony znajdujące się w wodzie na głębokości 0,1-50 m.

Cechy charakterystyczne

Jest niewielkich rozmiarów, osiadłym skorupiakiem. Średnica ciała nie przekracza 15 mm. Ciało pokrywa 6 płytek i 4 płytki wieczka. Do podłoża przytwierdza się za pomocą wydzieliny produkowanej w gruczołach cementowych. Pąkla wystawia na zewnątrz 6 par odnóży, reszta ciała jest chroniona wewnątrz panczyka. Czuje się dobrze w wodzie o najróżniejszym stopniu zasolenia. Żyje 1-2 lata. Jest filtratorem. Rozród odbywa się dwa razy w roku.

Ciekawostki

Jest obupłciowa, co jest rzadkie wśród skorupiaków. Przechodzi 7 stadiów larwalnych.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

Nie jest objęty ochroną.

Zmieraczek plażowy *Talitrus saltator*

Rys. C. Wójcik

Rys. M. Buss

Występowanie

W północno - wschodnim Atlantyku i Morzu Północnym, wzdłuż europejskich wybrzeży od południowej Norwegii aż do zachodniej części Morza Śródziemnego. Na dzikich plażach z wydymami.

Cechy charakterystyczne

Należy do skorupiaków. W trakcie dnia ukrywa się w piasku lub pod przedmiotami leżącymi na plaży. Występuje gromadnie, tam gdzie piasek jest jeszcze wilgotny tj. w odległości kilku do kilkunastu metrów od linii brzegowej. Po zmierzchu wychodzi z ukrycia i chętnie żeruje w kizynie, tzn. w wale piasku z resztkami roślin, glonów, trawy morskiej i innymi organicznymi elementami. Osiąga wielkość 1,6 cm – samice, 2 cm samce. Żyje 1-2 lat. Sprawnie porusza się na lądzie, dobrze pływa. Dzięki śluzowi produkowanemu w specjalnych gruczołach, wykopane przez niego norki nie zapadają się. Rozród odbywa się od maja do września z największym nasileniem w lipcu.

Ciekawostki

Zmieraczek plażowy nazywany jest pchłą morską. Ma bardzo silne rozwinięte trzy ostatnie pary odnóży odwłokowych, dzięki którym zakopuje się w piasku, a także skacze. Wykonuje długie, nawet 50 centymetrowe skoki.

Zagrożenia

Sprzątanie plaż z kizyny, martwej materii organicznej.

Status ochronny

W Polsce jest objęty częściową ochroną.

Krabik amerykański/krab zalewowy *Rhithropanopeus harrisi*

Rys. C. Wójcik

Fot. P. Kendzierski

Występowanie

Pochodzi z przybrzeżnych wód słonawych Ameryki Północnej. Najchętniej zajmuje dno muliste, mulisto - piaszczyste, porośnięte roślinnością lub pokryte fragmentami roślin i innych szczątków organicznych.

Cechy charakterystyczne

Jest niewielkich rozmiarów, jego pancerz ma 2 cm szerokości. Długie odnóża sprawiają, że wydaje się większy. Żyje do 5 lat. Dobrze znosi zmiany temperatury w przedziale 0°C-34°C i zmiany zasolenia wody od 0,5 PSU do 38 PSU, czyli od wody słodkiej do bardzo słonej. Jest wszystkożerny, poluje głównie w nocy. W ciągu dnia odpoczywa zakopany w osadach dennych. Stanowi pokarm dla wielu gatunków ryb: storni, babek, węgorzy i węgorzyc. Zjada go również kormoran. Rozród odbywa się od czerwca do sierpnia.

Ciekawostki

Utrata prawych, głównych szczyptic powoduje, że lewe szczypce stają się głównymi. Utracone odnóża odrastają. Jest w stanie wytrzymać ponad dobę w wodzie pozbawionej tlenu, dzięki przejściu na metabolizm beztlenowy. Jest też bardzo odporny na zanieczyszczenie środowiska, w którym żyje.

Zagrożenia

Nie jest zagrożony

Status ochronny

Nie jest objęty ochroną. Gatunek obcy.

Garnela pospolita *Crangon crangon*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Adamski

Występowanie

Żyje we wszystkich europejskich morzach w płytkich przybrzeżnych wodach na piaszczystym albo piaszczysto - mulistym dnie. Jesienią i zimą płynie w głębsze miejsca, aby wiosną powrócić, gdy przybrzeżne wody się nagrzeją.

Cechy charakterystyczne

Jest skorupiakiem. Największe osobniki mają 7 cm długości, najczęściej 3,5-6 cm. Żyje do 2 lat. Ciało jest spłaszczone grzbieto - brzusznie i podzielone na głowę, tułów i odwłok. Kształt odwłoka umożliwia sprawne pływanie, poruszanie po dnie i zakopywanie w piasku. Barwa krewetki zależy od podłoża na jakim się znajduje. Na całym ciele znajdują się komórki barwnikowe, umożliwiające szybką zmianę koloru. Dobrze znosi zmiany temperatury w przedziale 0 °C-30 °C i zmiany zasolenia wody. Wymaga dobrze natlenowanej wody. Jest wszystkożerna, poluje głównie w nocy. Stanowi bardzo istotną część łańcucha pokarmowego, jako pokarm dla wielu gatunków ryb. Rozród odbywa się od maja do października.

Ciekawostki

Jest chętnie zjadana również przez ludzi. W Polsce ze względu na niewielkie rozmiary i brak tradycji nie jest poławiana w celach konsumpcyjnych.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

Nie jest objęta ochroną.

Krewetka bałtycka *Palaemon adspersus*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występuje w europejskich morzach. Zamieszkuje w płytkich przybrzeżnych wodach, zatokach, lagunach, estuariach. Szczególnie lubi łąki podwodne. Jesienią i zimą płynie w głębsze miejsca, aby wiosną powrócić, gdy przybrzeżne wody się nagrzeją.

Cechy charakterystyczne

Jest dużym skorupiakiem, największe osobniki mają 8 cm długości. Najczęściej 3,5-6 cm. Żyje do 3 lat. Ciało podzielone jest na głowę, tułów, odwłok i jest niemal przezroczyste. Może zmieniać kolor w zależności od podłoża na jakim się znajduje. Odnóża posiadają żółte paski. Dobrze znosi zmiany temperatury w przedziale 0 °C-20 °C. Jest wszystkożerna, poluje głównie w nocy. Stanowi istotną część łańcucha pokarmowego, jako pokarm dla ryb samej zjadając drobne organizmy, glony i resztki roślinne. Rozród odbywa się od maja do września.

Ciekawostki

Posiada zdolności regeneracyjne najmniejszych części ciała: kleszczy odnóży tułowiowych, szczękonoży, anten i telsona. Jest sprawnym pływakiem.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

Nie jest objęta ochroną.

Krewetka atlantycka *Palaemon elegans*

Rys. C. Wójcik

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występuje w Atlantyku, Morzu Śródziemnym i Czarnym. W płytkich przybrzeżnych wodach. Lubi przesiadywać na konstrukcjach drewnianych i w rejonie portów. Chowa się wśród roślinności.

Cechy charakterystyczne

Największe osobniki mają 6 cm długości. Najczęściej 3,5-4 cm. Żyją do 3 lat. Ciało tego skorupiaka podzielone jest na głowę, tułów, odwłok i jest niemal przezroczyste. Na tułowie i odwłoku wyraźne brązowe lub ciemnożółte paski. Odnóża posiadają niebieskie i/lub żółte paski. Jest wszystkożerna, bardzo ruchliwa. Rozradza się między czerwcem a wrześniem. Samice opiekują się zapłodnionymi jajeczkami, które noszą przytwierdzone do odnóży pływanych.

Ciekawostki

Dla polskich wód jest gatunkiem obcym. Dobrze czuje się w wodzie o najróżniejszym zasoleniu i temperaturze, dobrze znosi czasowy brak tlenu. Współwystępuje z krewetką bałtycką, dlatego nie jest postrzegana jako jej potencjalne zagrożenie.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

Nie jest objęta ochroną.

Płóć *Rutilus rutilus*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Płóć jest rozpowszechniona w Europie, na wschód od Pirenejów i na północ od Alp i dorzecza Dunaju. Nie występuje w Irlandii, północnej Szkocji i Norwegii. W zlewisku Morza Czarnego, Morza Kaspijskiego, Azowskiego i na Syberii tworzy liczne podgatunki. W Bałtyku płóć występuje wzdłuż wybrzeży, w zatokach i zalewach.

Cechy charakterystyczne

Znana ryba słodkowodna popularnie zwana płotką. Oprócz rzek, jezior, stawów i zbiorników zaporowych, zasiedla także słona woda Bałtyku, gdzie dorasta do 30-45 cm długości. Żyje średnio 12-14 lat, a w Zatoce Puckiej do 19 lat. Żeruje na skorupiakach, mięczakach, skąposzczetach, odżywia się również pokarmem roślinnym. Tarło płoci trwa od kwietnia do końca czerwca.

Ciekawostki

W morzu płóć rośnie szybciej i może osiągać większe rozmiary niż w wodach śródlądowych.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Ciernik (kolka) *Gasterosteus aculeatus*

Fot. T. Cofta

Fot. A. Adamski

Występowanie

Ciernik występuje wyłącznie na półkuli północnej, jest popularny w Europie oraz częściowo w Azji i Ameryce Północnej. Na wszystkich trzech kontynentach zasiedla zarówno wody słodkie jak i słonawe. W Bałtyku bytuje licznie w strefie brzegowej, w zatokach i ujściach rzek.

Cechy charakterystyczne

Drobna ryba, której długość rzadko przekracza 9 cm. Posiada na grzbiecie od 2 do 5 ruchomych kolców. Nie ma łusek, natomiast po bokach ciała występuje szereg płytek kostnych. Jest gatunkiem wszystkożernym, żeruje na ikrze i larwach innych ryb, zaś z ich narybkami konkuruje o pokarm. Tarło trwa od wiosny do końca lata. Samiec w okresie godowym ma jaskrawoczerwono zabarwiony brzuch. Samice składają ikrę w gnieździe zbudowanym przez samca z kawałków roślin. Samiec opiekuje się ikrą i narybkami. Ciernik, już w drugim roku życia dojrzewa płciowo. Żyje do ok. 3 lat.

Ciekawostki

W ubiegłych wiekach ciernik był spożywany w okresie głodu. Wytapiano z niego także tłuszcz. Obecnie nie ma znaczenia gospodarczego.

Zagrożenia

Brak

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Iglicznia *Syngnathus typhle*

Fot. T. Cofla

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występuje wzdłuż wybrzeży Europy od Norwegii do Gibraltaru, z Wyspami Brytyjskimi, Morzem Śródziemnym, Czarnym oraz Bałtykiem.

Cechy charakterystyczne

Bytuje w wodach płytkich, przybrzeżnych, najczęściej wśród traw morskich i glonów. Dorasta do 20 cm długości. Żywi się głównie drobnym zooplanktonem, zjada także larwy i ikry innych ryb. Żyje ok. 2-3 lat. Tarło iglicznia trwa od maja do sierpnia.

Ciekawostki

Samice składają ikry do specjalnej torby lęgowej na brzuchu samca. Samiec nosi złożoną ikry przez ok. 4 tygodnie do czasu wylęgu młodych, odżywiając ją w tym czasie i natleniając poprzez służące do tego naczynia krwionośne w ścianie torby.

Zagrożenia

Agresywne formy turystyki - wydeptywanie roślinności, niszczenie dna w wyniku ruchu szybkich łodzi motorowych na płytcznach.

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status). W Polsce iglicznia podlega częściowej ochronie, która obejmuje m.in. zakaz umyślnego zabijania, a także niszczenie siedlisk lub ostoi, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania.

Kur diabeł *Myoxocephalus scorpius*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Kur diabeł występuje w północnych i subarktycznych wodach wschodniego i zachodniego Atlantyku. W Morzu Bałtyckim jest gatunkiem pospolitym, zasiedla niemal cały akwen, z wyjątkiem północnej części Zatoki Botnickiej.

Cechy charakterystyczne

Drapieżna i bezłuska ryba zamieszkująca płytkie wody o dnie głównie kamienistym i piaszczystym, nazywana diabłem morskim ze względu na swój groźny wygląd. W Bałtyku dorasta do 33 cm i żyje do 7 lat. Maksymalna odnotowana długość życia: 18 lat. Żeruje na większych skorupiakach i na rybach. Tarło kura diabła odbywa się w wodach przybrzeżnych o temperaturze ok. 0 C⁰ na głębokości 5-8 m i trwa od grudnia do lutego. Ikra jest pilnowana przez samca do czasu wylęgu.

Ciekawostki

By zapobiec zamarzaniu w temperaturze bliskiej 0 C⁰, kur diabeł wydziela białka nazywane krioprotektantami (antifreeze proteins - AFP), które zapobiegają powstawaniu kryształów lodu we krwi.

Zagrożenia

Lokalne zanieczyszczenie środowiska

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Okoń *Perca fluviatilis*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Powszechny niemal w całej Europie oprócz Norwegii, Szkocji, Półwyspu Iberyjskiego i Apenińskiego. Jest znany także na obszarach wód północnej i środkowej Azji.

Cechy charakterystyczne

Okoń jest gatunkiem o dużych zdolnościach przystosowawczych. Bytuje we wszystkich typach zbiorników słodkowodnych i wodach słonawych. Przeciętna długość 20-35 cm. Maksymalna odnotowana długość życia 22 lata. Jest drapieżnikiem, poluje na mniejsze ryby i skorupiaki. Tarło trwa od kwietnia do czerwca.

Ciekawostki

Okoń pełni ważną funkcję ekologiczną jako drapieżnik żerujący na rybach gatunków obcych (babka bycza) lub zbyt licznych (ciernik). Jednak w rejonach celowych wsiedleń poza naturalnym zasięgiem może negatywnie oddziaływać na lokalną ichtiofaunę.

Zagrożenia

Nadmierne połowy i kłusownictwo

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Tobiasz *Ammodytes tobianus*

Rys. T. Cofta

Dobijak *Hyperoplus lanceolatus*

Rys. T. Cofta

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występują wzdłuż wybrzeży europejskich. Oba gatunki są dość pospolite w Bałtyku.

Cechy charakterystyczne

Tobiasz to wysmukła ryba, dł. do 20 cm. Preferuje płytkie wody o dnie piaszczystym, ponad którym pływa często w dość dużych ławicach. Chętnie zagrzebuje się także w piasku. Żyje ok. 4 lat. Podobny do tobiasza dobijak, może osiągać większe rozmiary, do 30 cm długości. Żywi się drobnymi skorupiakami planktonowymi, ikłą, larwami oraz narybkim. Dobijaki żyją do 5 lat. Tarło ryb dobijakowatych odbywa się od maja do września w wodach przybrzeżnych.

Ciekawostki

Tobiasz i dobijak stanowią ważny element pożywienia ryb drapieżnych (dorsza, belony, węgorza, łososia, storni), ptaków i ssaków morskich.

Zagrożenia

Niedostatecznie rozpoznane

Status ochronny

DD (tobiasz) - gatunek o nieokreślonym stopniu zagrożenia

LC (dobijak) - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Babka śniadogłowa (bycza) *Neogobius melanostomus*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Gatunek ten występuje w Morzu Azowskim, Morzu Czarnym i Morzu Kaspijskim. Pod koniec lat 80. XX w. gatunek ten pojawił się w Bałtyku (pierwszy dorosły osobnik został złowiony w 1990 roku, w Zatoce Puckiej). Obecnie babka bycza występuje w całym Bałtyku i Cieśninach Duńskich, spotykana jest także w wodach przybrzeżnych Morza Północnego.

Cechy charakterystyczne

Babka śniadogłowa jest gatunkiem inwazyjnym. Może stanowić zagrożenie dla rodzimych ryb m.in. wypierać z siedlisk ryby babkowate, węgorzyce i młode płastugi, konkurując z nimi o miejsce do życia i pokarm. W Bałtyku osiąga długość 25 cm. Odżywia się bezkręgową fauną, głównie mięczakami. Tarło babki byczej trwa od kwietnia do września. Żyje ok. 4 lat. Maksymalna odnotowana długość życia: 6 lat.

Ciekawostki

Podczas tarła samiec, wydając kierunkowe dźwięki o niskiej częstotliwości, wabi do gniazda kilka dojrzałych samic, które kolejno składają ikrę na sklepieniu gniazda. Następnie samice odpływają lub są przepędzane przez samca, który sprawuje opiekę nad ikrą aż do wylęgu. Intruzów samiec odstrasza odgłosami, a także m.in. „plując” w ich kierunku piaskiem.

Zagrożenia

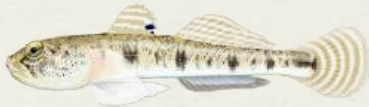
Brak

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Babka mała *Pomatoschistus minutus*

Rys. T. Cofla

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występuje u wybrzeży zachodniej Europy i w Bałtyku.

Cechy charakterystyczne

Bytuje w wodach płytkich na dnie piaszczystym i mulistym, rzadziej porośniętym. Dorasta do 7 cm długości. Żyje średnio 2-3 lata. Rozród odbywa w drugim roku życia. Babka mała odbywa wielokrotne tarło od marca do września. Samica składa ikry do wnętrza gniazda przygotowanego przez samca w pustej muszli małża. Samiec opiekuje się ikrą aż do wylęgu larw.

Ciekawostki

Ryby babkowate to jedna z największych rodzin w światowej ichtiofaunie. Obejmuje ona 1984 gatunki, co stanowi 1/20 wszystkich znanych obecnie ryb.

Zagrożenia

Gatunek ten jest wypierany ze swoich siedlisk przez babkę śniodogłową (byczą), która konkuruje z nim zarówno o miejsce do życia jak i o pokarm.

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

W Polsce wszystkie gatunki rodzimych babek podlegają ochronie częściowej obejmującej m.in. zakaz umyślnego zabijania, a także niszczenie siedlisk, zabierania ze środowiska naturalnego oraz posiadania żywych lub martwych okazów.

Babka czarna *Gobius niger*

Rys. T. Cofta

Fot. A. Adamski

Występowanie

Gatunek występuje w wodach: zachodnich wybrzeży Europy, Morza Bałtyckiego i Morze Śródziemnego.

Cechy charakterystyczne

Jest to największy rodzimy gatunek babki, dorastający do 14 cm długości. Odżywia się drobną fauną bezkręgową: wieloszczetami, mięczakami i skorupiakami. Tarło odbywa się od maja do sierpnia. Babka czarna osiąga w Bałtyku maksymalny wiek 7 lat.

Ciekawostki

W okresie tarła samiec wyznacza terytorium, na którym przygotowuje gniazdo, starannie oczyszczając kawałek dna. Podczas godów, ryby te łączą się w pary. Ikra w kształcie wydłużonej gruszki przyczepia się do dna nitkowatymi wyrostkami. Samiec opiekuje się nią do momentu wyklucia larw.

Zagrożenia

Gatunek ten jest wypierany ze swoich siedlisk przez babkę śniodogłową (byczą), która konkuruje z nim zarówno o miejsce do życia jak i o pokarm.

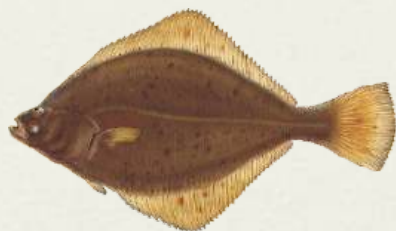
Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

W Polsce wszystkie gatunki rodzimych babek podlegają ochronie częściowej obejmującej m.in. zakaz umyślnego zabijania, a także niszczenie siedlisk, zabierania ze środowiska naturalnego oraz posiadania żywych lub martwych okazów.

Stornia (flądra) *Platichthys flesus*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Naturalny zasięg występowania stornii obejmuje atlantyckie wybrzeża Europy od Morza Białego przez Morze Śródziemne po Morze Czarne. Żyje w przybrzeżnych wodach morskich i słonawych, wpływa również do rzek.

Cechy charakterystyczne

Najpopularniejsza z bałtyckich płastug (70% osobników leży na dnie na lewym, a 30% - na prawym boku). Żywi się głównie małżami — omułkiem i rogowcem. Tarło stornii w Bałtyku trwa od stycznia do maja, w przydennych warstwach Głębi Gdańskiej, Bornholmskiej, Arkońskiej i Rynny Słupskiej na głębokości 40-80 m. W Bałtyku osiąga przeciętnie 20-30 cm długości i wiek do 15 lat.

Ciekawostki

Ubarwieni tej ryby jest zmienny, ponieważ stornia może dostosować kolor ciała do podłoża.

Zagrożenia

Jako gatunek ściśle związany z dnem i fauną bezkręgową strefy przybrzeżnej jest wrażliwy na ich degradację — fizyczne niszczenie podczas prac hydrotechnicznych, spadki zawartości tlenu, zanieczyszczenia kumulujące się w pokarmie.

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Gładzica *Pleuronectes platessa*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Zasięg występowania gatunku obejmuje atlantyckie wybrzeża Europy od Morza Barentsa do zachodniej części Morza Śródziemnego. Bytuje również w wodach wokół Islandii i południowej Grenlandii.

Cechy charakterystyczne

Ryba ta dorasta do maksymalnie 100 cm długości, jednak w Bałtyku osiąga przeciętnie 20-30 cm, maksymalnie 50 cm długości. Maksymalna odnotowana długość życia: 50 lat. Żywi się głównie organizmami bentosowymi: skorupiakami, mięczakami oraz drobnymi rybami. W Bałtyku tarło gładzicy trwa od listopada do maja, w zachodniej części Bałtyku na znacznych głębokościach.

Ciekawostki

Płastuga leżąca na dnie zawsze na lewym boku, oczy ma wyłącznie po prawej stronie głowy, a ciało gładkie.

Zagrożenia

Jako gatunek ściśle związany z dnem i fauną bezkręgową strefy przybrzeżnej jest wrażliwa na ich degradację m.in. spadki zawartości tlenu i zanieczyszczenia kumulujące się w pokarmie.

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)

Skarp (turbot) *Scophthalmus maximus*

Rys. A. Krupa

Fot. A. Adamski

Występowanie

Skarp występuje u wschodnich wybrzeży Atlantyku, w Morzu Północnym, Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym. Spotykany jest również u południowych wybrzeży Islandii i zachodnich wybrzeży Afryki - do Maroka. W Morzu Bałtyckim występuje do południowej granicy Zatoki Botnickiej.

Cechy charakterystyczne

Drapieżna i największa ryba z bałtyckich płastug o kształcie niemal owalnym, leżąca na dnie na prawym boku. Żywi się dennymi rybami i skorupiakami. Tarło skarpia trwa od kwietnia do sierpnia w wodach przybrzeżnych, w zachodniej części Morza Bałtyckiego. Gatunek ten dorasta maksymalnie do 100 cm długości. W Morzu Bałtyckim rośnie jedynie do 55 cm. Maksymalna odnotowana długość życia: 50 lat.

Ciekawostki

Ryby płastugokształtne w niezwykle sposób przystosowały się do życia na morskim dnie. W wyniku przebytej metamorfozy w stadium larwalnym, leżą na dnie na jednym boku. Wiąże się to również ze zmianami anatomicznymi, zwłaszcza w budowie ich głowy. Jedno oko „węduje” na jej drugą stronę, w wyniku czego oczy płastug znajdują się po jednej stronie ciała.

Zagrożenia

Presja rybacka. Fizyczna degradacja siedlisk i okresowe braki tlenu w strefie przydennej.

Status ochronny

LC - gatunek najmniejszej troski (IVCN Red List status)
Populacja bałtycka skarpia została umieszczona przez Komisję Helsińska (HELCOM) na czerwonej liście gatunków i uznana za bliską zagrożenia.

Krzyżówka *Anas platyrhynchos*

Rys. M. Koss

Fot. A. Adamski

Występowanie

Zasiedla większość półkuli północnej. W Europie jest pospolita i równomiernie rozpowszechniona, unika jedynie wyższych partii gór. Spotykana przez cały rok we wszystkich częściach kraju.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 51-62 cm. Duża krępa kaczka. Samiec z zielono połyskującą głową i szyją, oddzieloną białą obrozą od brązowej piersi. Samica jest brunatno kreskowana. Lęg składa z się 8-12 jaj. Tylko samica wysiaduje jaja i wodzi młode. Pisklęta są zagniazdownikami. Żywi się głównie roślinnością wodną i lądową oraz wodnymi bezkręgowcami. Podczas żerowania zanurza jedynie przednią część ciała, nie nurkuje. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 20 lat.

Ciekawostki

Krzyżówka jest przodkiem niemal wszystkich ras kaczek domowych.

Zagrożenia

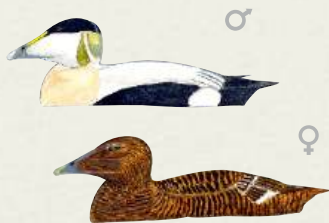
Krzyżówki są narażone na drapieżnictwo ze strony drapieżnych ptaków i ssaków.

Status ochronny

IUCN uznaje krzyżówkę za gatunek najmniejszej troski (LC) nieprzerwanie od 1988 roku. W Polsce jest gatunkiem łownym w okresie od 1 września do 31 grudnia.

Edredon *Somateria mollissima*

Rys. M. Hoss

Fot. A. Adamski

Występowanie

Gniazduje głównie w strefie arktycznej i borealnej od północno-zachodniej Europy po Amerykę Północną. W Polsce jest spotykany w okresie przelotu i zimowania. Gatunek efemerycznie lęgowy w Polsce (pięć stwierdzeń).

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 60-70 cm. Masywna kaczka morska z krótką szyją, dużą głową i klinowatym dziobem. Samce w szacie godowej są przeważająco białe na grzbiecie i czarne na brzuchu, z czarną czapeczką, jasnozieloną plamą z tyłu szyi i dziobem w kolorze od zielonego do żółto-pomarańczowego. Samice są ciepło-brązowe z gęstym czarnym prążkowaniem i ciemnoszarym dziobem. Lęg (4-6 jaj) wysiaduje samica. Młode są zagniazdownikami, które są wodzone przez samicę. Edredon zdobywa pokarm (głównie małże) poprzez nurkowanie do samego dna zbiornika. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 37 lat.

Ciekawostki

Edredony wyrrywają z piersi pióra puchowe, aby wyściełać nimi gniazdo. Od ponad 1000 lat ludzie używają cennego puchu edredona, jako materiału izolacyjnego – zbierając go z pustych gniazd.

Zagrożenia

Główne zagrożenia to: przyłów w sieciach skrzelowych; zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi; niepokojenie spowodowane transportem morskim.

Status ochronny

IUCN uznaje edredona od 2015 roku za gatunek bliski zagrożeniu (NT). W Polsce jest gatunkiem objętym ścisłą ochroną gatunkową.

Lodówka *Clangula hyemalis*

Rys. M. Koss

Fot. M. Koss

Występowanie

Gniazduje w strefie tundry Euroazji i Ameryki Północnej. Lodówka jest najliczniej i najpowszechniej występującym gatunkiem ptaka zimującego w polskiej strefie Bałtyku.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 39-47 cm. Niewielka kaczka morska z okrągłą głową i krótkim przysadzistym dziobem. Skrzydła całe czarne, dość wąskie i szpiczaste. Środkowe sterówki u samców igłowato wydłużone. Samce zimą bardzo kontrastowo ubarwione. Szata samic zimą skromniejsza. Lęg to zazwyczaj 5-9 jaj. Pisklęta są zagniazdownikami. Ptaki liczniej spotyka się na akwenach płytszych niż 30 m, gdzie łatwiej jest im nurkować do dna w poszukiwaniu pokarmu. Dieta lodówki składa się głównie z małży. Najstarszy stwierdzony osobnik (dane z obrączkowania) miał 21 lat.

Ciekawostki

W poszukiwaniu pożywienia lodówka jest w stanie zejść pod wodę nawet na głębokość 60 m.

Zagrożenia

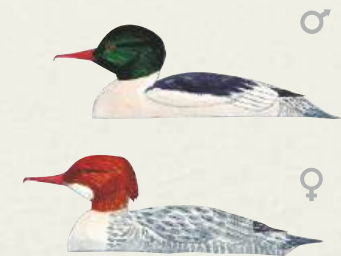
Głównym zagrożeniem dla lodówki w rejonie Bałtyku jest zjawisko przyłowu (przypadkowe schwytnie w sieci skrzelowe).

Status ochronny

Ze względu na duże spadki liczebności populacji zimującej na Bałtyku, gatunek jest obecnie uznawany przez IUCN za narażony (VU).

Nurogęś *Mergus merganser*

Rys. M. Koss

Fot. A. Adamski

Występowanie

Gatunek zamieszkuje chłodne strefy Ameryki Północnej i Euroazji. W Polsce najliczniej występuje w północnej i zachodniej części kraju. W okresie mroźnych zim licznie pojawia się nad morzem.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 58-66 cm. Posiada długi, wąski dziób zakończony niewielkim hakiem. Wyraźny dymorfizm płciowy. Dorosłe samce są przeważająco białe z ciemną zielonkawo opalizującą głową. Grzbiet jest czarny, a dziób czerwony. Samice i osobniki młodociane w większości szare z białą klatką piersiową i głowami w kolorze rdzawobrązowym. Lęg (6-14 jaj) wysiaduje jedynie samica. Pisklęta są zagniazdownikami. Tracze zdobywają pokarm nurkując po wodą, żywią się głównie rybami. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 13 lat.

Ciekawostki

W okresie wodzenia młodych stadka rodzinne będą łączyć się w „żłobki”, liczące do kilkudziesięciu młodych, pozostające pod opieką kilku samic.

Zagrożenia

Główne zagrożenia dla gatunku to: przypadkowe schwytnięcie w stawne sieci skrzelowe; zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi; płoszenie (transport morski i sporty wodne); drapieżnictwo.

Status ochronny

Od roku 1988 jest nieprzerwanie uznawana przez IUCN za gatunek najmniejszej troski (LC). W Polsce gatunek jest objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*

Rys. M. Koss

Fot. A. Adamski

Występowanie

W Europie Środkowej, w tym w Polsce jest gatunkiem szeroko rozpowszechnionym zarówno jako gatunek lęgowy, liczny podczas migracji i lokalnie liczny podczas zimowania.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 46-51 cm. Największy europejski gatunek perkoza. Posiada smukłą szyję i długi prosty dziób. W szacie godowej posiada rdzawą krezę i czarne czuby, które są stroszone gdy ptak jest zaniepokojony. W jednym lęgu znajduje się od 2-6 jaj. Pisklęta są zagniazdownikami. Perkoz dwuczuby żeruje głównie na rybach i częściowo na bezkręgowcach wodnych. Pokarm jest zdobywany głównie podczas nurkowania.

Ciekawostki

W trakcie pierwszych trzech tygodni życia pisklęta będą transportowane na grzbiecie swoich rodziców.

Zagrożenia

Główne zagrożenia dla tego gatunku to: przypadkowe zaplątanie w sieciach skrzelowych; zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi; niepokojenie wynikające z transportu morskiego.

Status ochronny

IUCN uznaje perkoza dwuczubego za gatunek najmniejszej troski (LC)

i również w taki sposób jest oceniana populacja krajowa.

W Polsce objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Kormoran *Phalacrocorax carbo*

Rys. M. Koss

Fot. M. Koss

Występowanie:

Kormoran jest pospolitym i szeroko rozpowszechnionym gatunkiem lęgowym w Europie. Największe kolonie kormorana w Polsce znajdują się na wybrzeżu.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 77-94 cm. Gatunek dużego czarnego ptaka wodnego z długą grubą szyją i klinowatym, kanciastym profilem głowy, dziób masywny, hakowato zakończony. Gniazduje kolonijnie (głównie na drzewach). Składa do 3-4 jaj. Pisklęta są gniazdownikami. Kormoran jest zazwyczaj spotykany w wodach do głębokości 5 m (maksymalna głębokość nurkowania to 30 m). Na polskim wybrzeżu Bałtyku kormoran żywi się głównie drobnymi rybami.

Ciekawostki

Wydzielina jego gruczołu kuprowego nie powoduje, że jego pióra stają się wodoodporne, dlatego po wyjściu na ląd kormorany muszą długo suszyć pióra. Przyjmują wówczas charakterystyczną postawę z rozpostartymi skrzydłami.

Zagrożenia

Główne zagrożenia w rejonie Bałtyku dotyczą przypadkowego zaplątania w sieciach rybackich, zanieczyszczeń ropopochodnych, niepokojenia wynikającego z transportu morskiego (płoszenie, niepokojenie podczas żerowania i odpoczynku).

Status ochronny

IUCN uznaje kormorana za gatunek najmniejszej troski (LC) i również w taki sposób jest oceniana populacja krajowa. W Polsce objęty częściową ochroną gatunkową.

Sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula*

Rys. C. Wójcik

Fot. W. Półtorak

Występowanie

Sieweczka obroźna łągnie się wzdłuż wybrzeży Palearktyki. W Polsce łągnie się przede wszystkim wzdłuż wybrzeża Bałtyku, a także w dolinie Wisły i Bugu.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 17-20 cm. Ptak wielkości szpaka. Górna część ciała brązowo-beżowa, dolna biała. Dziób dorosłych osobników latem jest pomarańczowy z czarną końcówką. Pomarańczowe nogi. Czarna maska na głowie i białe czarne czoło. Na szyi i piersi czarna obroźna. Jej pokarm stanowią drobne bezkręgowce wodne lokalizowane głównie przy pomocy wzroku. Łęg liczy najczęściej 4 jaja, wysiadują obie płcie. Pisklęta są zagniazdownikami.

Ciekawostki

Sieweczki potrafią bardzo skutecznie odwozić drapieżnika od gniazda udając, że są ranne, chore lub mają złamane skrzydło. Obserwowano również wysiadywanie jaj w innym miejscu niż gniazdo.

Zagrożenia

Głównym zagrożeniem jest utrata siedlisk łągowych i niski sukces rozrodczy (efekt niepokojenia przez ludzi oraz drapieżnictwa).

Status ochronny

Populacja europejska jest wciąż oceniana jako niezagrożona (LC), natomiast populacja krajowa jest oceniana jako zagrożona (EN).

Biegus zmienny *Calidris alpina*

Rys. C. Wójcik

Fot. M. Piłtorak

Występowanie

Gniazduje w tundrze i bezdrzewnych terenach podmokłych w strefie okołobiegunowej Euroazji i Ameryki Północnej. Jest najliczniej przelatującym przez polskie wybrzeże Bałtyku gatunkiem biegusa. Dawniej lęgowy w kraju.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 17-21 cm. Ptak wielkości szpaka z dość kręłą sylwetką, krótką szyją i stosunkowo długimi nogami. Dziób długi, lekko zakrzywiony w dół. Osobniki dorosłe w okresie lata mają rdzawe upierzenie na grzbiecie, czarno kreskowaną pierś i czarną plamę na brzuchu. Zimą jest szary na grzbiecie i biały na spodzie. Młode osobniki na brzuchu mają ciemne strychy. Żywi się głównie drobnymi bezkręgowcami wodnymi, które wyszukuje przy pomocy dzioba w miękkim mulistym dnie. Lęg składa się z 3-4 jaj. Zarówno samiec i samica wysiadują jaja i zajmują się młodymi. Pisklęta są zagniazdownikami. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 19 lat.

Ciekawostki

Nazwa „biegus zmienny” odnosi się do jego bardzo zmiennego ubarwienia upierzenia.

Zagrożenia

Dla ptaków migrujących przez polskie wybrzeże jest nim przede wszystkim płoszenie podczas odpoczynku i żerowania, wynikające z uprawiania różnych form sportów wodnych.

Status ochronny

Od roku 2024 IUCN uznaje biegusa zmiennego za gatunek bliski zagrożenia (NT). Jego krajowa populacja lęgowa została uznana za wymarłą.

Śmieszka *Chroicocephalus ridibundus*

Rys. C. Wójcik

Fot. M. Koss

Występowanie

Występuje w całej Euroazji. Gatunek kolonijny, występujący w rozproszeniu w niżowej części kraju. Śmieszka zimuje w całym kraju, choć wyraźnie liczniej na wybrzeżu Bałtyku i w większych aglomeracjach miejskich nad rzekami.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 35-39 cm. Niewielka mewa z zaostrzonymi skrzydłami, wierzch ciała jasnoszary z białym przednim brzegiem dłoni. Spód skrzydła z ciemną plamą przylegającą do białego klina na zewnętrznej części dłoni. W szacie godowej ciemny brązowo-czekoladowy kaptur, nogi i dziób ciemnoczerwone. Zimą wyrazista ciemna plamka uszna i czerwone nogi i dziób (z ciemną końcówką). Lęg (3 jaja) wysiadują oboje rodzice. Śmieszka jest oportunistą pokarmowym. Najstarszy stwierdzony osobnik miał ponad 32 lata.

Ciekawostki

Nazwa gatunkowa śmieszki - *ridibundus* - pochodzi z łaciny i oznacza „śmiejący się”, a potoczna nazwa tego gatunku w kilku językach tłumaczy się, jako „śmiejąca się mewa” w nawiązaniu do jej odgłosów.

Zagrożenia

Głównym zagrożeniem dla gatunku jest drapieżnictwo (norki amerykańskiej, lisa i jenota), w wyniku którego część kolonii lęgowych przestała całkowicie istnieć.

Status ochronny

IUCN i Czerwona Lista Ptaków Polski uznaje śmieszkę za gatunek najmniejszej troski (LC). W Polsce śmieszka podlega ścisłej ochronie gatunkowej.

Mewa siwa *Larus canus*

Rys. C. Wójcik

Fot. W. Półtorak

Występowanie

Zasiedla Euroazję. W Polsce bardzo nielicznie lęgowa. W okresie przelotu i zimowania jest spotykana regularnie i licznie.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 40-46 cm. Mała mewa z szarym wierzchem ciała, o smukłym żółtym dziobie i wąskich skrzydłach. Nogi są zielonkawo żółte. W szacie godowej głowa jest biała, w szacie spoczynkowej strychowana. Uzyskuje szatę ostateczną w trzecim roku życia. Jeden lęg (3 jaja) jest wysiadywany przez oboje rodziców. Wszystkożerna. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 31 lat.

Ciekawostki

Dawniej „mewa siwa” była nazywana „mewą pospolitą”, stara nazwa nie odzwierciedlała faktycznej pozycji tego gatunku w krajowej awifaunie.

Zagrożenia

Główne zagrożenia dla tego gatunku w rejonie Bałtyku: to drapieżnictwo; uszczuplenie bazy pokarmowej na skutek zmian w rolnictwie; straty w lęgach na skutek gwałtownych wezbrań w rzekach; niepokojenie (płoszenie) spowodowane transportem morskim i spacerowiczami.

Status ochronny

IUCN uznaje mewę siwą za gatunek najmniejszej troski (LC).

W Polsce mewa siwa jest objęta ścisłą ochroną gatunkową; wymaga ochrony czynnej. Na Czerwonej liście ptaków Polski została sklasyfikowana jako gatunek narażony (VU).

Mewa srebrzysta *Larus argentatus*

Rys. C. Wójcik

Fot. W. Półtorak

Występowanie

Zasiedla przede wszystkim północną i zachodnią Europę. W Polsce gnieździ się od końca lat 60. XX w., obecnie nielicznie lęgowa na wybrzeżu i w głębi kraju. Licznie przelotna i zimująca, głównie na wybrzeżu.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 54-64 cm. Duża biała mewa o popielatym wierzchu skrzydeł. Żółty, duży, mocny dziób z czerwoną plamką przy końcu. Nogi cieliste. W szacie zimowej biała głowa jest strychowana. W ciągu czterech lat uzyskuje szatę osobnika dorosłego. Wszystkożerna. Jeden lęg w roku (2-3 jaja), wysiadywany przez oboje rodziców. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 33 lata.

Ciekawostki

W bardzo licznych koloniach może dochodzić do częstego kanibalizmu piskląt innych par.

Zagrożenia

Główne zagrożenia to: zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi; zaplątanie w narzędziach połowowych; drapieżnictwo; zanieczyszczenie substancjami chemicznymi; środki kontroli (tępienie).

Status ochronny

IUCN sklasyfikowało mewę srebrzystą jako gatunek najmniejszej troski (LC). Na Czerwonej liście ptaków Polski mewa srebrzysta została uznana za gatunek najmniejszej troski. W Polsce objęta częściową ochroną.

Mewa siodłata *Larus marinus*

Rys. C. Wójcik

Fot. W. Półtorak

Występowanie

Występuje na wybrzeżach północnego Atlantyku, Bałtyku i przyległych rejonach Oceanu Arktycznego. Mewa siodłata nie gniazduje w Polsce i jest obserwowana przede wszystkim w okresie migracji i zimowania.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 61-74 cm. Największy gatunek mewy na świecie. Masywna sylwetka, gruba szyja, potężny dziób i czarniawy płaszcz. Szerokie skrzydła z szerokim tylnym białym brzegiem skrzydła. Nogi cieliste. Dziób żółty z czerwoną plamą na żuchwie. Osiąga szatę ostateczną w ciągu czterech lat. Lęg (3 jaja) jest inkubowany przez oboje rodziców. Wszystkożerna. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 25 lat.

Ciekawostki

Występowanie gatunku i jego ekspansja są w dużej mierze zależne od obecności antropogenicznych źródeł pokarmu, odpadków rybnych w portach rybackich i wysypisk śmieci.

Zagrożenia

Główne zagrożenia to: zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi; zaplątanie w narzędziach połowowych; drapieżnictwo; zanieczyszczenie substancjami chemicznymi.

Status ochronny

IUCN uznaje mewę siodłątą za gatunek najmniejszej troski (LC).
W Polsce podlega ścisłej ochronie gatunkowej.

Rybitwa czubata *Thalasseus sandvicensis*

Rys. M. Koss

Fot. A. Adamski

Występowanie

Występuje w Europie, Ameryce Północnej i Południowej. Nad Bałtykiem spotykana, jako gatunek przelotny i lęgowy, bardzo rzadko zimujący. W Polsce skrajnie nielicznie lęgowa na pojedynczych stanowiskach.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 37-43 cm. Duży gatunek rybitwy wielkości śmieszki. Na głowie czarna czapeczka z nastroszonym czubem, długi szpiczasty czarny dziób z jasną końcówką. Dość krótkie czarne nogi. Wierzch ciała jasnopopielaty, spód biały. Lęg (1-2 jaja) wysiadywany przez oboje rodziców. Pokarm stanowią głównie ryby, chwytane poprzez pikowanie z powietrza w wodach do 15 m głębokości. Najstarszy stwierdzony osobnik w Europie miał 29 lat.

Ciekawostki

Rybitwy czubate są stosunkowo łagodne w pobliżu swoich gniazd w porównaniu z innymi gatunkami, zaciekle broniącymi kolonii przed drapieżnikami i ludźmi jak np. rybitwa rzeczna. Rybitwy czubate często gniazdują wśród rybitw rzecznych i prawdopodobnie czerpią pewne korzyści z ich zachowania.

Zagrożenia

Kolonie lęgowe w Polsce były niszczone przez wezbrania sztormowe i drapieżniki.

Status ochronny

IUCN uznaje rybitwę czubatą za gatunek najmniejszej troski (LC). Na Czerwonej liście ptaków Polski rybitwa czubata sklasyfikowana została jako gatunek krytycznie zagrożony (CR).

Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

Rys. M. Koss

Fot. W. Półtorak

Występowanie

Występuje w większości Euroazji i Ameryki Północnej, również w północno-zachodniej Afryce. Pojawia się w okresie przelotów i lęgów. Nieliczny lęgowy gatunek niżowej części kraju.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 32-35 cm. Wierzch skrzydeł popielaty, spód i ogon biały. Czarna czapeczka. Smukły, krwistoczerwony dziób z czarnym końcem. Lęg (2-3 jaja) wysiadwany przez oboje rodziców. Najczęściej żeruje w wodach o głębokości 15-20 m. Jej pokarm stanowią głównie drobne ryby. Najstarszy stwierdzony osobnik miał 33 lata.

Ciekawostki

Rybitwa rzeczna pije w locie, zanurzając dziób w wodzie z uniesionymi skrzydłami. Mogą pić wodę słoną lub słodką — podobnie jak wiele ptaków morskich mają gruczoły solne, które wydalają nadmiar soli.

Zagrożenia

Populacji lęgowej zagraża niepokojenie przez ludzi i drapieżniki. Lęgi mogą zostać zniszczone przez powodzie lub okresowe wahania poziomu wód.

Status ochronny

Od roku 1988, IUCN uznaje rybitwę rzeczną za gatunek najmniejszej troski (LC). Na Czerwonej liście ptaków Polski rybitwa rzeczna została sklasyfikowana jako gatunek najmniejszej troski (LC).

Nurzyk *Uria aalge*

Rys. M. Koss

Fot. M. Koss

Występowanie

Gatunek północny, lęgnie się na urwistych wybrzeżach morskich północnego Atlantyku i Pacyfiku. Największa bałtycka kolonia znajduje się na wyspie Stora Karlsö, Gotlandia (Szwecja). U polskich wybrzeży spotykany przede wszystkim w okresie migracji i zimowania.

Cechy charakterystyczne

Długość ciała to 38-45 cm. Duży ptak z brązową głową i wierzchem ciała, biały spód i ciemne strychy na bokach. Długi szpiczasty dziób. Nurzyki napędzają swój ruch podczas nurkowania przy pomocy skrzydeł, podczas żerowania zazwyczaj nurkują na głębokości 20-50 m. Dieta składa się głównie z drobnych ryb pelagicznych. Składają jedno jajo w lęgu, wysiadywane przez oboje rodziców. Najstarszy nurzyk miał co najmniej 34 lata.

Ciekawostki

Jaja nurzyków są bardzo wąskie z jednej strony, a z drugiej bardzo szerokie i okrągłe. Jeśli jajo zostanie przypadkiem popchnięte, toczy się po okręgu wokół wąskiego końca, co znacząco zmniejsza prawdopodobieństwo, że stoczy się z półki skalnej.

Zagrożenia

Główne zagrożenia dla tego gatunku w rejonie Morza Bałtyckiego to: przypadkowe schwytywanie w sieciach skrzelowych; redukcja bazy pokarmowej na skutek przełowienia; płoszenie przez jednostki pływające.

Status ochronny

W 2018 roku został uznany przez IUCN jako gatunek najmniejszej troski (LC).

Alka *Alca torda*

Rys. M. Koss

Fot. M. Koss

Występowanie:

Gatunek północny, lęgający się na skalistych wybrzeżach morskich strefy borealnej i subarktycznej po obu stronach Atlantyku. Największa bałtycka kolonia znajduje się na wyspie Stora Karlsö, Gotlandia (Szwecja). U polskich wybrzeży stwierdzany głównie w okresie migracji i zimowania.

Cechy charakterystyczne:

Długość ciała to 37-39 cm. Duży ptak o czarnej głowie i górnej części ciała oraz białym spodzie. Nurkuje za pokarmem wykorzystując głównie skrzydła, dzięki czemu jest szybka i potrafi schodzić na znaczne głębokości. Większość żerowania odbywa się na głębokości 6-24 m. Dieta składa się głównie z drobnych ryb (w Bałtyku głównie szprot). Na lęg składa się jedno jajo inkubowane przez oboje rodziców. Samiec towarzyszy pisklęciu w drodze do morza po około 18-20 dniach spędzonych w gnieździe. Maksymalna długość życia to 41 lat.

Ciekawostki:

W momencie opuszczania gniazda, skoku do morskiej wody, pisklę waży tylko 25-30% masy dorosłego osobnika i nie posiada wyrosniętych lotek i sterówek.

Zagrożenia

Główne zagrożenia to: przypadkowe schwytnięcie w sieciach skrzelowych; zmniejszenie bazy pokarmowej na skutek przełowienia; płoszenie przez jednostki pływające.

Status ochronny

Od roku 2021 klasyfikowana przez IUCN jako gatunek najmniejszej troski (LC).

Foka szara *Halichoerus grypus*

Rys. C. Wójcik

Fot. Archiwum SMUG

Fot. M. Hoś

Występowanie

Foki szare zasiedlają strefę brzegową mórz północnej części Oceanu Atlantyckiego oraz Morze Bałtyckie.

Cechy charakterystyczne

Foka szara jest gatunkiem wodno-ładowym, stadnym. Choć często widuje się też pojedyncze osobniki. U tego gatunku występują widoczne różnice pomiędzy samcami i samicami, tzw. dymorfizm płciowy. Samce są wyraźnie większe, dorastają do ok. 2,5 m długości i osiągają masę ok. 300 kg. Samice mierzą ok. 2 m i osiągają masę ok. 200 kg. Żywią się rybami, okazjonalnie ich dieta wzbogacana bywa ptakami morskimi. Okres godowy u bałtyckich fok szarych przypada na luty i marzec. Samice po 11,5 miesięcznej ciąży rodzą zwykle jedno szczenię. Foki szare żyją do 45-50 lat.

Ciekawostki

Foki mogą spać unosząc się na powierzchni wody, pod wodą, leżąc na dnie lub na lądzie czy lodzie.

Zagrożenia

Przyłów, czyli przypadkowe złowienie fok w narzędzia rybackie, zanieczyszczenia, ograniczenie siedlisk.

Status ochronny

W Polsce zwierzęta te są objęte ochroną prawną od 1984 roku, aktualnie obejmuje je Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Foka pospolita *Phoca vitulina*

Rys. C. Wójcik

Fot. Archiwum SMLG

Występowanie

Gatunek ten występuje w Morzu Północnym, Bałtyku oraz w północnym Pacyfiku i Atlantyku.

Cechy charakterystyczne

Ubarwienie ciała fok pospolitych jest różnorodne, od jasnoszarego po ciemnobrązowe, zwykle z małymi ciemnymi plamkami. Gatunek wodno-łądowy, przebywa zwykle w wodach płytkich, w pobliżu piaszczystych lub kamienistych plaż. Długość dorosłych osobników wynosi 170 cm, masa ciała 170 kg. Żywi się głównie drobnymi rybami: śledziowatymi, babkowatymi, dobijakowatymi i płastugami. Okres godowy przypada na wrzesień i początek października. Młode rodzą się na przełomie czerwca i lipca.

Ciekawostki

Foki posiadają bardzo wyostrzone zmysły i potrafią się orientować zarówno na lądzie, jak i w wodzie. Oprócz słuchu i wzroku duża rolę w poszukiwaniu pożywienia pod wodą odgrywają wąsy czuciowe (wibrysy). Wibrysy są bardzo wrażliwe na zawirowania wody, dzięki temu foki mogą odbierać ruch wody wywołany przez przepływającą rybę nawet kilka minut od momentu zdarzenia. Odgrywają one zatem większą rolę w lokalizacji pożywienia niż oczy.

Zagrożenia

Przyłów, czyli przypadkowe złowienie fok w narzędzia rybackie, zanieczyszczenia, ograniczenie siedlisk.

Status ochronny

W Polsce zwierzęta te są objęte ochroną prawną od 1984 roku, aktualnie obejmuje je Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Foka obrączkowana (nerpa) *Pusa hispida*

Rys. C. Wójcik

Fot. Archiwum SMUG

Występowanie

Występuje w północnej i zachodniej części Morza Bałtyckiego. Zasiedla również obszary okołobiegunowe w Basenie Arktycznym.

Cechy charakterystyczne

Foki obrączkowane (nerpy) jako pierwsze zasiedliły Bałtyk. Jest to arktyczny gatunek, będący w Bałtyku reliktem polodowcowym. Nerpa jest najmniejszą z bałtyckich fok. Długość dorosłych osobników wynosi maksymalnie 160 cm, przy masie ciała około 70 kg. Gatunek ten żywi się drobnymi rybami śledziowatymi, babkowatymi oraz ciernikowatymi. Czasami w skład jego diety wchodzi również bezkręgowce. Cięża u fok obrączkowanych, trwa ok. 11,5 miesiąca. Młode przychodzą na świat na przełomie lutego i marca, w zbudowanych przez samicę lodowo-śnieżnych jamach. Okres karmienia i opieki nad potomstwem trwa ok. 3 miesięcy.

Ciekawostki

Podczas nurkowania w organizmie fok zachodzi szereg procesów fizjologicznych nazywanych odruchem nurkowania, takich jak: utrzymanie bezdechu, bradykardia - spowolnienie pracy serca, peryferyjne zwiększenie naczyń krwionośnych, które pozwalają na dłuższe przebywanie zwierzęcia pod wodą.

Zagrożenia

Przylłów, czyli przypadkowe złowienie fok w narzędzia rybackie, zanieczyszczenia, ograniczenie siedlisk.

Status ochronny

W Polsce zwierzęta te są objęte ochroną prawną od 1984 roku, aktualnie obejmuje je Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Morświn *Phocoena phocoena*

Rys. C. Wójcik

Fot. Archiwum SMUG

Występowanie

Wody przybrzeżne Atlantyku i Pacyfiku na półkuli północnej oraz zachodnia i północna część Morza Bałtyckiego.

Cechy charakterystyczne

Morświn to niewielki ssak morski. Może osiągać długość 170 cm i masę 70 kg. Przebywa głównie w płytkich, przybrzeżnych wodach, które odgrywają w jego życiu ważną rolę jako miejsce rozrodu i karmienia młodych. Odżywia się drobnymi rybami, takimi jak: śledzie, szprotki, ryby dobijakowate czy babkowate. Bałtyckie morświny tworzą genetycznie odrębną populację liczącą jedynie ok. 500 osobników. Średnia długość życia to 8-10 lat (maks. 23 lata). Okres godowy przypada na czas od maja do września. Po około 11 miesięcznej ciąży samica rodzi jedno cielę, często tylko raz na dwa lata.

Ciekawostki

Morświn poluje przy pomocy echolokacji, która służy mu również do orientowania się w przestrzeni pod wodą.

Zagrożenia

Przylów, podwodny hałas, zanieczyszczenia chemiczne i odpady.

Ochrona

W Polsce zwierzęta te są objęte ochroną prawną od 1984 roku, aktualnie obejmuje je Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) uznała bałtycką populację morświnów za krytycznie zagrożoną wyginięciem.

Dla wielu osób ulubionym miejscem spędzania urlopu jest polskie wybrzeże Bałtyku. Jest to również szczególne miejsce dla miłośników nadmorskiej przyrody. Można tu podziwiać piękne wydmy, nadmorskie bory sosnowe, odpoczywające na piaszczystych łąkach foki i migrujące ptaki. Dla bardziej wnikliwych obserwatorów przybrzeżne wody są prawdziwym rajem do eksploracji życia morskich małży, skorupiaków oraz ryb, z których obecności nie zawsze zdajemy sobie sprawę. Czy jednak jesteśmy świadomi tego, że dla mieszkańców bałtyckich plaż, możemy stać się uciążliwymi gośćmi podczas naszych letnich wakacji czy przyrodniczo - krajoznawczych wycieczek?

Jak mądrze i w zrównoważony sposób korzystać z cennych wartości przyrodniczych w przyjazny sposób zarówno dla ludzi, jak i dla samej przyrody? Najwłaściwszym sposobem jest dostrzec otaczającą nas przyrodę, dowiedzieć się o niej jak najwięcej i poczuć się za nią odpowiedzialnym.

Opracowany dla Państwa **PLAŻOWY PODRĘCZNIK** ma na celu przedstawienie sylwetek wybranych mieszkańców wód przybrzeżnych, plaż oraz terenów wydmywnych.

Materiały wykonano w ramach projektu: "Przyjaciel bałtyckiej przyrody - wydarzenia edukacyjne w roku 2025 oraz 2026", dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Stacja Morska im. Profesora Krzysztofa Skóry
Wydział Oceanografii i Geografii
Uniwersytet Gdański
ul. Morska 2, 84-150 Hel,
tel. +48 601 88 99 40, www.hel.ug.edu.pl